

Tilinpäätös 2019

Sisältö

4
Konsernirakenne

5
Avainluvut

6
Hallituksen
toimintakertomus

10
Tulos

11
Tase

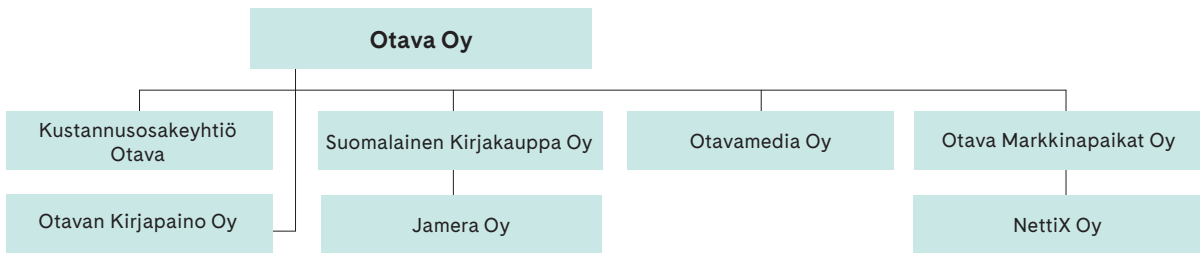
13
Rahoituslaskelma

14
Laadintaperiaatteet

16
Liitetiedot

Tilinpäätöksestä on jätetty pois emoyhtiön luvut,
jotka sisältyvät viralliseen tilinpäätökseen.

Konsernirakenne ja liiketoiminta-alueet

Otava on suurin päätoimialoillaan Suomessa

KONSERNIN liiketoiminta-alueet ovat kirjojen kustantaminen (Kirjat), kirjakauppa (Kauppa), aikakauslehtien kustantaminen (Media) ja markkinapaikat (Otava Markkinapaikat). Toiminta alkoi vuonna 1890 perustetussa Kustannusosa-
keyhtiö Otavassa, joka aloitti kirjapainotoiminnan 1908 ja aikakauslehtikustantamisen 1916 (Suomen Kuvalehti).

Otava on ollut perustamassa Otavamedia Oy:tä (1934, aiemmin Yhtyneet Kuvalehdet Oy) ja Suuri Suomalainen Kirjakerho Oy:tä (1969). Konserni on kasvattanut verkkoliiketoimintaansa ostettuaan NettiX Oy:n vuonna 2006 ja Ampparit Oy:n vuonna 2012. Vuonna 2011 Otava Oy osti Suomalainen Kirjakauppa Oy:n osakekannan.

Konsernin emoyhtiö on Otava Oy. Konserni on yksityinen, itsenäinen, riippumaton ja vakavarainen mediatalo.

KIRJAT. Konsernin Kirjat-liiketoiminnan pääyhtiö on Kustannusosa-
keyhtiö Otava. Yhtiön toimialana on suomenkielisen kaunokirjallisuuden ja tietokirjojen sekä oppimisen palvelujen tuottaminen ja oppima-

teriaalien kustantaminen. Vuoden 2006 alusta liiketoiminta-alueeseen on kuulunut myös fuusioitu Like Kustannus Oy, vuodesta 2014 Kustannusosa-
keyhtiö Moreeni, vuodesta 2015 F-Kustannus Oy, vuodesta 2016 Kustannusosa-
keyhtiö Nemo ja vuodesta 2018 Oy Finn Lectura Ab sekä vuodesta 2019 Satukustannuksen kustannustoiminta ja vuoden 2020 helmikuun alusta Kariston kustannustoiminta. Otava-konserni on suurin kirjankustantaja Suomessa.

Otavan Kirjapaino Oy on monipuolinen ja nykyaikainen kirjapaino ja sitomo, joka valmistaa kirjoja useille suomalaisille ja ulkomaalaisille kustantajille. Kirjapainon tuotantolaitokset sijaitsevat Keuruulla.

KAUPPA. Suomalainen Kirjakauppa Oy harjoittaa kirjojen vähittäismyyntiä. Yhtiöllä on 66 kirjamyymälää. Myymäläverkosto kattaa koko Suomen. Vuonna 2018 yhtiö osti Jamera Oy:n osakekannan. Jamera on keskittynyt käytettyjen oppimateriaalien kauppaan. Suomalainen Kirjakauppa Oy on alan suurin toimija ja sillä on myös kirjojen verkkokauppa suomalainen.com.

Vuoden 2019 alusta Suuri Suomalainen Kirjakerho on ollut osa Kauppa-liiketoimintaa.

MEDIA. Otavamedia Oy harjoittaa aikakaus- ja asiakaslehtien kustannus- ja julkaisu-
toimintaa. Otavamedia on toimialallaan suurin Suomessa. Vuonna 2015 Asiakasviestinnän toiminta laajeni Otavamedia Oy:n ostettua MCI Press Oy:n ja Alma 360 Oy:n osakekannat. Asiakasviestintäyksikkö toimii nykyisin osana Otavamedia Oy:tä Otavamedia OMA -nimellä.

OTAVA MARKKINAPAIKAT.

Otava Markkinapaikkoihin kuuluu emoyhtiönä toimivan Otava Markkinapaikat Oy:n lisäksi NettiX Oy. NettiX Oy:hyn on fuusioitu Ampparit Oy sekä vuonna 2018 ostettu SL-Mediat Oy, joka julkaisee ammattimediaa. NettiX Oy:n lukuisat nettisivustot toimivat sähköisinä markkinapaikkoina, joista tunnetuimpia ovat nettiauto.com, nettivene.com ja nettivuokraus.com. NettiX Oy ylläpitää ampparit.com -uutissivustoa ja myy media-seurantapalveluita.

Avainluvut

KONSERNI TULOS	2019 M€	%	2018 M€	%	2017 M€	%	2016 M€	%	2015 M€	%
Liikevaihto	286,2		299,1		292,2		292,0		292,5	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	31,4	11,0	51,3	17,2	30,7	10,5	31,6	10,8	31,1	10,6
Poistot konserniliiketoimintojen hankintamenoista	8,8	3,1	22,0	7,3	7,6	2,6	4,3	1,5	3,8	1,3
Liikevoitto	23,5	8,2	29,8	10,0	23,8	8,1	27,5	9,4	27,8	9,5
Tulos ennen veroja	23,0	8,0	32,0	10,7	25,1	8,6	27,3	9,4	27,7	9,5
Tilikauden voitto	17,3	6,0	20,7	6,9	18,8	6,4	21,0	7,2	20,7	7,1
Liiketoiminnan rahavirta	35,5	12,4	36,8	12,3	42,8	14,7	33,5	11,5	32,8	11,2
TASE JA KANNATTAVUUS										
Investoinnit	10,9		141,5		15,4		47,5		15,9	
Oma pääoma	215,3		208,3		198,2		188,8		177,5	
Pitkäaikainen vieras pääoma	34,3		60,4		0,0		0,0		0,0	
Lyhytaikainen vieras pääoma	85,2		87,7		74,8		92,3		72,3	
Omavaraisuusaste %	69,0		62,5		78,9		72,5		77,6	
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,0		13,7		12,4		14,4		16,0	
Oman pääoman tuotto %	8,2		10,2		9,7		11,5		12,1	
Konsernin henkilöstö keskimäärin	1102		1178		1099		1103		1079	
KIRJAT										
Liikevaihto	70,4		71,9		67,8		61,5		54,5	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	11,8	16,7	12,2	16,9	13,0	19,1	8,0	12,9	7,2	13,2
Toimintavolyymit:										
Julkaistut nimikkeet, painetut	585		650		571		554		511	
Julkaistut nimikkeet, sähköiset	914		795		508		520		212	
Myytyjä kirjoja, milj. kpl	5,6		5,3		5,2		5,0		4,6	
Kirjapainon tuotanto, milj. kpl	5,7		6,4		6,6		6,8		5,9	
KAUPPA										
Liikevaihto	120,2		120,9		108,5		105,2		107,9	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	2,8	2,3	3,7	3,1	4,2	3,9	3,2	3,1	4,5	4,1
Toimintavolyymit:										
Asiakasmäärät	5,9		6,1		5,7		5,8		5,9	
Myytyjä kirjoja, milj. kpl	4,5		4,8		4,2		4,2		4,4	
MEDIA										
Liikevaihto	90,5		105,5		117,1		127,3		130,5	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	11,0	12,1	7,5	7,1	8,1	6,9	15,2	11,9	17,2	13,2
Toimintavolyymit:										
Aikakauslehtinimikkeitä, kpl *)	156		172		162		158		213	
Lehtimyynti, vuosivolyymit, milj.kpl*)	26		28		31		34		34	
OTAVA MARKKINAPAIKAT										
Liikevaihto	23,7		22,9		18,1		16,0		14,4	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	8,6	36,3	8,6	37,4	7,1	39,3	7,4	46,0	7,6	52,9

*) yleisö-, asiakas- ja verkkolehdet

Hallituksen toimintakertomus

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2019 noin 1,5 %. Suhdannekuva kuitenkin muuttui loppuvuotta kohden synkemmäksi. Viennin kasvu osaltaan auttoi talouskasvua. Työttömyysaste laski alle 7 %:iin, mutta sen lasku pysähtyi. Inflaatio ja korkotaso pysyivät edelleen matalalla. Vähittäiskaupan myynti kasvoi ennakkotietojen mukaan vuositasolla runsaat 2 % joulumyynnin oltua pettymys. Verkkokaupan kasvu jatkui ja sen osuus erikois- ja tavaratalokaupasta on jo yli 15 %. Kasvun vaikutukset kaupan rakenteisiin alkavat jo näkymään.

Kohtuullisen hyvä yleinen taloustilanne ei vaikuttanut kaikilta osin viestintäalan kehitykseen. Kirjamyynni laski yleisessä kirjallisuudessa. Äänikirjojen myynti kompensoi pääosan painettujen kirjojen myynnin laskusta. Oppimateriaaleissa ja oppimisen palveluissa markkinat laskivat edellisvuodesta opetussuunnitelmauudistuksen päätyttyä. Kirjakauppojen määrä väheni edelleen ja niiden osuus kirjamyynnistä pieneni markkinoita nopeammin. Mediamyynnin markkinat pysyivät lähes ennallaan kasvaen vain prosentoin. Aikakauslehtien mediamyynni jatkoi laskuaan (-7 %)

ja verkkomainonnan määrä kasvoi edelleen (+9 %). Lehdenmyyntimarkkinat laskivat levikkien laskun mukana ja lehtien uusmyynti on edelleen vaikeaa. Postin jakeluhäiriöt ja lakko heikensivät lehtien tilaajien asiakastytyväisyyttä.

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN LIIKETOIMINNAN KEHITYS

Otava-konsernin liikevaihto laski noin 4 %. Vertailukelpoinen liikevaihto laski lähes 6 %. Otava-konsernin toimintavuoden operatiivinen tulos oli hyvä. Osakkuusyhtiönä käsitellyn Alma Median tulosvaikutus konserniin oli 0,8 miljoonaa euroa (tulososuus 9,2 miljoonaa euroa vähennettynä konserniliikearvon poistolla 8,3 miljoonaa euroa). Emoyhtiön tulosta paransivat Alma Medialta Oyj:lta saadut osingot 8,4 (2,4) miljoonaa euroa.

KONSERNIN ORGANISAATIO JA RAKENNE

Konsernin organisaatio pysyi pääpiirteissään ennallaan, mutta yhtiörakenteessa tapahtui muutoksia.

Vuoden loppupuolella Kustannusosakeyhtiö Otava osti liiketoimintakaupoilla Satukustannus Oyj:n ja Karisto Oyj:n kustannustoiminnat. Karis-

Konsernin keskeiset tunnusluvut ovat:

Konserni	2019	2018	2017
Liikevaihto, Meur	286,2	299,1	292,2
Operatiivinen liiketulos, Meur	31,4	51,3	30,7
Oper.liiketuloksen osuus liikevaihdosta, %	11,0	17,2	10,5
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,0	13,7	12,4
Oman pääoman tuotto %	8,2	10,2	9,7
Omavaraisuusaste %	69,0	62,5	78,9

ton kauppa toteutui 1.2.2020. Like Kustannus Oy fuusioitiin Kustannusosakeyhtiö Otavaan 31.12.2019.

Kirjakerho-liiketoiminta siirrettiin Media-liiketoiminnasta osaksi Kauppa-liiketoimintaa vuoden 2019 alusta.

Lakiperintä Oy fuusioitiin Otavamedia Oy:hyn 31.12.2019.

SL-Mediat Oy ja Ampparit Oy fuusioitiin NettiX Oy:hyn 31.12.2019.

KIRJAT

Liikevaihto oli 70,4 (71,9) miljoonaa euroa, jossa oli laskua 2 %. Operatiivinen liiketulos oli 11,8 (12,2) miljoonaa euroa eli 16,7 % (16,9 %) liikevaihdosta. Kustannusosakeyhtiö Otavan liikevaihto pysyi ennallaan, mutta tulos parani. Otavan Kirjapaino Oy:n liikevaihto laski ja tulos heikkeni. Like Kustannus Oy:n tulos pysyi tappiollisena, vaikka liikevaihto kasvoi.

KAUPPA

Kauppa-liiketoiminnan liikevaihto oli 120,2 (120,9) miljoonaa euroa eli kasvua ei ollut. Oppikirjojen myynti laski merkittävästi. Operatiivinen liiketulos heikkeni edellisvuodesta uusien myymälöiden kulujen myötä. Myymälöiden määrä kasvoi tilikaudella 68 myymälään ja yhtiö kasvatti edelleen markkinaosuuttaan. Käytettyjen oppikirjojen myyntiin keskittynyt Jamera Oy teki hyvän tuloksen.

MEDIA

Media-liiketoiminnan liikevaihto oli 90,5 (105,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisesti laskua oli 6 %. Lehtien tilaus- ja mediamyynti laskivat, mutta lehtien uusmyynti kääntyi nousuun. Operatiivinen liiketulos oli 11,0 (7,5) miljoonaa euroa eli 12,1 % (7,1 %) liikevaihdosta. Suhteellinen tulos taso parani huolimatta liikevaihdon laskusta, koska toimintojen tehostamista ja uudelleenjärjestelyjä jatkettiin. Asiakasviestinnän liikevaihto laski vaikeassa markkinatilanteessa tuloksen säilyessä positiivisena.

OTAVA MARKKINAPAIKAT

Markkinapaikat kasvoivat edelleen (+3 %) ja suhteellinen kannattavuus säilyi korkealla tasolla. Tilikauden aikana panostettiin merkittävästi uusiin palveluihin.

TASE, INVESTOINNIT JA RAHOITUSASEMA

Taseen loppusumma pysyi osapuilleen ennallaan. Konsernin omavaraisuusaste parani lainojen vähenemisen ansiosta ja oli vuoden lopussa 69,0 % (62,5%).

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 10,9 (141,5) miljoonaa euroa. Investointeja tehtiin sijoituksiin, yritysostoihin, myymäläuudistuksiin, rakennuksiin, kirjapainon koneisiin ja laitteisiin sekä tietokoneohjelmistoihin.

Konsernin rahoitusasema ja maksuvalmius pysyivät hyvänä. Konsernin nettovelka oli vuoden lopussa 34,3 (49,0) miljoonaa euroa. Kassavarojen ja tililuottojen lisäksi konsernin maksuvalmiutta on turvattu lyhytaikaisilla rahoitusliikkeillä. Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 35,5 (36,8) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulut olivat 1,1 (0,3) miljoonaa euroa eli 0,4 % (0,1 %) liikevaihdosta.

RISKIT

Konsernin asema on vakiintunut kirja- ja aikakauslehtimarkkinoilla, joilla vuosittain ei tapahdu suuria vaihteluita.

Arviot konsernin kirjojen kokonaismyynnistä eivät ole vuosittain merkittävästi eronneet toteutuneesta myynnistä. Yhtiöissä on käytössä aikaan sidottu nimikekohtainen epäkuranttimenettely. Näin ollen kirjavaraston epäkuranttiusriski on vähäinen.

Konsernin aikakauslehtien tilaajat ovat pitkäaikaisia asiakkaita ja maksavat tilauksensa pääsääntöisesti etukäteen. Mediamyyntimarkkinoilla myynnin vaihtelut voivat olla suurempia, mutta mediamyynnin osuus liikevaihdosta on lehdenmyyntiin verrattuna pieni.

Pääosa konsernin tarvitsemien tavaroiden ja palvelujen hintakehityksestä on hyvin ennakoita-

vissa. Paperin hinnanvaihteluihin on varauduttu pitkäaikaisin sopimuksin.

Konserni on myynnin kasvun turvaamiseksi investoinut myös ydinliiketoimintoihin liittyvään sähköiseen liiketoimintaan, koska painettujen tuotteiden markkinoilla myynti laskee eikä näkyvissä ole muutosta.

Edellä selostetun perusteella konsernin toimintaan liittyvät riskit ovat pieniä. Konsernin vahva kassavirta ja korkea omavaraisuusaste turvaavat konsernin toiminnan jatkuvuuden markkinahäiriö- ja muissa riskitilanteissa. Riskejä on katettu myös omaisuus- ja keskeytysvakuutuksilla.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.3.2019 valittiin hallituksen jäseniksi Henrik Ehrnrooth, Eero Broman, Heikki Lehtonen, Alexander Lindholm ja Eva Reenpää. Varajäseniksi valittiin Pasi Vainio,

Minna Castrén, Timo Kopra ja Minna Kokka. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Henrik Ehrnrooth. Hallituksen sihteerinä on toiminut Ora Lyytikäinen. Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen Kari Miettinen, KHT ja varalle Tilintarkastusyhteisö Oy Audicon Ab. Yhtiökokous päätti jakaa osinkoa 5,30 euroa osakkeelle eli yhteensä 10,3 miljoonaa euroa.

Lisäksi yhtiökokous päätti antaa hallitukselle valtuudet hankkia enintään 15 % yhtiön omista osakkeista vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

OSAKKEET

Yhtiössä on 1 936 085 osaketta. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Osakkeiden luovutusta koskee yhtiöjärjestyksen lunastuslauseke.

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 188 718 tuhatta euroa, josta tilikauden voitto on 30 757 tuhatta euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

Osinkona jaetaan 5,70 euroa/osake	11 036 tuhatta euroa
Omaan pääomaan jätetään	177 682 tuhatta euroa
	188 718 tuhatta euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa olleen henkilöstön lukumäärät ja maksetut palkat ja palkkiot ovat seuraavat:

Konserni	2019	2018	2017
Keskimääräinen henkilömäärä	1 102	1 178	1 099
Palkat ja palkkiot (1 000 €)	54 918	57 318	52 703

Konsernissa on ollut käytössä vuodesta 2002 alkaen koko henkilökuntaa koskeva kannustepalkkiojärjestelmä. Vuoden 2019 tuloksesta maksetaan liiketoimintakohtaisten tavoitteiden ylittäneistä tuloksista kannustepalkkioita sosiaalikuluneen henkilökunnalle yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

ALKANEEN TILIKAUDEN NÄKYMÄT

Vuoden 2020 aikana Suomen talouden kasvu hiipuu, mikä vaikuttaa Otava-konsernin toimintaan. Oletettavaa on, että konsernin toimialoilla rakennejärjestelyt jatkuvat. Kirjamarkkinat laskevat edelleen, vaikka ääni- ja sähkökirjojen myynti kasvaa. Kirjakauppojen määrä vähenee. Lehtien tilausmyynti, joka on merkittävä osa konsernin

liikevaihtoa ja tulosta, laskee edelleen. Liikevaihdon kasvattaminen painetun kustantamisen alalla on vaikeaa. Sähköisten markkinapaikkojen ja niihin liittyvien palvelujen kysyntä jatkaa kasvuaan. Uusien liiketoimintojen kehittäminen on välttämätöntä. Tehostamistoimia jatkamalla ja uusien toimintatapojen avulla konsernin tulos pystytään säilyttämään nykyisellä hyvällä tasolla.

Tuloslaskelma

1.1.–31.12. M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
LIIVEVAIHTO	286,2	299,1
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-1,0	-0,2
Valmistus omaan käyttöön	1,0	1,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	25,2
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-57,2	-62,4
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-1,4	-0,8
Ulkopuoliset palvelut	-52,7	-57,2
Henkilöstökulut	-65,7	-69,5
Poistot ja arvonalentumiset	-16,9	-30,0
Liiketoiminnan muut kulut	-72,1	-75,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,9	0,5
	-265,0	-295,3
LIIVEVOITTO	23,5	29,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,6	2,1
VOITTO ENNEN VEROJA	23,0	32,0
Tuloverot		
Tilikaudelta	-5,6	-11,0
Aikaisemmilta tilikausilta	0,0	0,0
Laskennallisten verovelkojen ja saamisten muutos	-0,1	-0,3
	-5,7	-11,3
TILIKAUDEN VOITTO	17,3	20,7

Tase

31.12. M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	48,8	53,8
Liikearvo	1,5	2,7
Konserniliikearvo	5,7	9,3
Muut aineettomat hyödykkeet	8,7	7,5
Ennakkomaksut	1,5	2,0
	66,2	75,2
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	19,5	19,5
Rakennukset ja rakennelmat	6,3	6,4
Koneet ja kalusto	10,6	8,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,8	0,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1,2	1,7
	38,4	36,4
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	158,6	166,4
Muut osakkeet ja osuudet	4,2	4,5
Muut saamiset	4,9	4,1
	167,7	174,9
Pysyvät vastaavat yhteensä	272,3	286,6
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1,0	0,8
Keskeneräiset tuotteet	2,4	2,4
Valmisteet ja tavarat	24,6	27,1
Ennakkomaksut	0,2	0,1
	28,1	30,5
Pitkäaikaiset saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	0,7	0,7
	0,7	0,7
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6,7	6,1
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	4,7	5,0
Muut saamiset	1,4	6,5
Siirtosaamiset	5,6	5,0
	18,4	22,7
Rahat ja pankkisaamiset	15,3	16,5
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	62,4	70,4
Yhteensä	334,8	356,9

Tase

31.12. M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	8,9	8,9
Ylikurssirahasto	25,0	25,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	3,6	3,6
Edellisten tilikausien voitto	160,6	150,2
Tilikauden voitto	17,3	20,7
Oma pääoma yhteensä	215,3	208,3
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	33,5	60,0
Muut velat	0,2	0,4
Laskennalliset verovelat	0,7	0,6
	34,3	60,9
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	16,0	5,0
Saadut ennakot	22,6	23,9
Ostovelat	11,5	12,6
Velat omistusyhteisyrityksille	3,1	3,2
Muut velat	5,0	5,2
Siirtovelat	27,0	37,8
	85,2	87,7
Vieras pääoma yhteensä	119,5	148,7
Yhteensä	334,8	356,9

Rahoituslaskelma

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	17,3	20,7
Suoriteperusteisten erien peruminen	22,3	17,6
Tulorahoitus ennen nettokäyttöpääoman muutosta	39,5	38,3
Käyttöpääoman muutos	-1,6	2,4
Liiketoiminnan kassavirta	37,9	40,7
Saadut korot	0,0	0,1
Maksetut korot	-1,0	-0,1
Saadut osingot liiketoiminnasta	9,6	3,1
Maksetut verot	-10,8	-6,7
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	-0,2	-0,2
Liiketoiminnan rahavirta	35,5	36,8
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-10,1	-10,7
Luovutustulot aineell. ja aineettomista hyödykkeistä	0,1	35,3
Investoinnit muihin sijoituksiin	-0,8	-1,2
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0,0	-12,0
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	-117,6
Luovutustulot muista sijoituksista	0,0	0,5
Investointien rahavirta	-10,8	-105,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	60,0	100,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-70,5	-40,0
Lyhytaikaisten lainojen nostot	13,0	19,6
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-18,0	-14,6
Osingonjako	-10,3	-9,9
Muut rahoituksen rahavirrat	-0,2	-0,2
Rahoituksen rahavirta	-25,9	55,0
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 1.1.	16,5	30,5
Rahavarat 31.12.	15,3	16,5

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Otava Oy:n lisäksi kaikki ne tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 %.

Osakkuusyhtiöiksi katsotaan yritykset, joista konsernilla on 20–50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden, rahoituslaskelmien ja liitetietojen yhdistelmänä. Yhdistelyssä on eliminoitu konserniyhtiöiden sisäiset tuotot ja kulut, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako. Vähemmistön osuus on erotettu tilikauden tuloksesta ja taseen omasta pääomasta.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon oman pääoman ero on konsernitaseessa kohdistettu tytäryhtiöiden pysyviin vastaaviin. Aineettomissa hyödykkeissä esitetyt julkaisuoikeuksien arvot on määritetty ulkopuolisen asiantuntijan toimesta lehtikohteisesti tuottoarvomenetelmällä. Julkaisuoikeuksien arvot ylittävät niiden poistamattoman hankintamenon. Julkaisuoikeuksien arvot määritetään vuosittain ja tarvittaessa tehdään poistoja. Kiinteistöihin kohdistettu konserniaktiiva poistetaan kyseisen omaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti.

Kohdistamatta jäänyt konserniaktiiva tai -reservi esitetään omana eränä konsernitaseessa ja poistetaan tai tuloutetaan taloudellisenä vaikutusaikana.

Osakkuusyhtykset on yhdistelty konsernitilinpäätöksen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta konserniliikearvon poistolla

vähennettynä on esitetty omana eränä. Osakkuusyhtiöiltä saadut osingot on eliminoitu.

TULOVEROT

Konsernin tuloveroihin kirjataan konserniyhtiöiden verotettaviin tuloksiin perustuvat verot ja taseen laskennallisen verosaamisen ja -velan muutokset. Laskennallinen verosaaminen ja -velka on laskettu suomalaisten yhtiöiden osalta 20,0 %:n verokannalla. Pysyvien vastaavien arvonkorotuksesta laskettu verovelka esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

VALUUTTAMÄÄRÄISET ERÄT

Tilinpäätöksessä valuuttamääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on aktivoitu hankintamenoihin vähennettynä taloudellisen käyttöiän mukaan lasketuilla suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotus on esitetty erillisyyhtiöiden tilinpäätöksissä poistoerona tuloslaskelmasa. Erillisyyhtiöiden taseissa poistoerotus on kirjattu kertyneisiin poisteroihin. Poistoina esitetään hankintamenoista taloudellisen käyttöiän mukaan lasketut suunnitelman mukaiset poistot.

Poistoajat ovat seuraavat:

• aineettomat oikeudet	3–10 vuotta
• liikearvo	3 vuotta
• konserniliikearvo	3–5 vuotta
• muut pitkävaikutteiset menot	3–15 vuotta
• rakennukset ja rakennelmat	10–50 vuotta
• koneet	3–12 vuotta
• kalusto ja irtaimisto	3–10 vuotta.

Lisäksi eräisiin maa-alueisiin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvonorotuksia, joista ei tehdä poistoja.

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Konsernitaseessa poistoerot on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilikauden aikana tapahtunut muutos on vastaavasti jaettu tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuviin valmistus- tai hankintamenoihin tai niitä alhaisempiin todennäköisiin luovutushintoihin. Varaston käyttö on kirjattu liiketoiminnan luonteesta riippuen joko FIFO-periaatteen tai keskihankintahinnan mukaan.

ELÄKESITOUMUKSET

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja. Suorat eläkevastuut on sisällytetty siirtovelkoihin.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

ME	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN JA MARKKINA-ALUEITTAIN		
Toimialoittain		
Kirjat	70,4	71,8
Kauppa	120,2	120,9
Media	90,5	105,5
Otava Markkinapaikat	23,7	22,9
Hallinto ja keskitetyt palvelut	7,1	7,0
Toimialojen välinen liikevaihto	-25,6	-29,0
Yhteensä	286,2	299,1
Markkina-alueittain		
Kotimaa	286,2	299,0
Muut	0,1	0,0
Yhteensä	286,2	299,1
2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
Vuokratuotot	0,5	2,0
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,1	21,4
Muut tuotot	1,8	1,9
Yhteensä	2,4	25,2
3. HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	54,9	57,3
Eläkekulut	9,2	10,2
Muut henkilöstökulut	1,5	2,0
Yhteensä	65,7	69,5
Johdon palkat ja palkkiot luontoisetuineen		
Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja	1,6	1,8
Yhteensä	1,6	1,8
Henkilöstö keskimäärin (kokoaikaiseksi muutettu)		
Kirjat	227	236
Kauppa	466	451
Media	318	410
Otava Markkinapaikat	53	44
Hallinto ja keskitetyt palvelut	38	37
Yhteensä	1102	1178

ME	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
4. POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	9,2	8,7
Poistot konsernin liikearvosta	7,7	21,3
Yhteensä	16,9	30,0
5. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT		
Oy Audicon Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,1
6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,8	
Osinkotuotot		
Muilta	0,0	2,5
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	0,0	2,5
Korkotuotot		
Muilta	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumiset	0,3	
Yhteensä	0,3	0,0
Korkokulut		
Muille	1,0	0,1
Yhteensä	1,0	0,1
Muut rahoituskulut		
Muille	0,1	0,2
Yhteensä	0,1	0,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-0,6	2,1

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
7. PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	108,1	108,1
Lisäykset	0,3	0,2
Vähennykset	-0,1	-0,2
Siirrot erien välillä	0,3	0,0
Hankintameno 31.12.	108,6	108,1
Kertyneet poistot 1.1.	-54,3	-35,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	-0,1	0,2
Tilikauden poisto	-5,3	-19,3
Kertyneet poistot 31.12.	-59,8	-54,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	48,8	53,8
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	3,4	0,0
Lisäykset	0,0	3,3
Hankintameno 31.12.	3,4	3,4
Kertyneet poistot 1.1.	-0,7	0,0
Tilikauden poisto	-1,1	-0,7
Kertyneet poistot 31.12.	-1,8	-0,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,5	2,7
Konserniliikearvo		
Hankintameno 1.1.	38,7	30,7
Lisäykset	0,0	8,0
Vähennykset	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	38,7	38,7
Kertyneet poistot 1.1.	-29,4	-26,3
Tilikauden poisto	-3,5	-3,2
Kertyneet poistot 31.12.	-33,0	-29,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,7	9,3
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	72,5	69,0
Lisäykset	1,5	1,4
Vähennykset	-2,8	-3,9
Siirrot erien välillä	3,0	6,1
Hankintameno 31.12.	74,2	72,5
Kertyneet poistot 1.1.	-65,1	-62,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	3,0	0,8
Tilikauden poisto	-3,5	-3,7
Kertyneet poistot 31.12.	-65,6	-65,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	8,7	7,5

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä		
Hankintameno 1.1.	2,0	1,4
Lisäykset	2,9	3,8
Vähennykset	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-3,3	-3,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,5	2,0
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	19,5	31,1
Vähennykset	0,0	-11,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	19,5	19,5
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	46,8	69,9
Lisäykset	0,0	0,2
Vähennykset	0,0	-23,3
Siirrot erien välillä	0,7	0,0
Hankintameno 31.12.	47,5	46,8
Kertyneet poistot 1.1.	-40,4	-59,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,0	20,7
Tilikauden poisto	-0,8	-1,3
Kertyneet poistot 31.12.	-41,2	-40,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,3	6,4
Koneet ja kalustot		
Hankintameno 1.1.	32,2	31,4
Lisäykset	3,4	2,9
Vähennykset	-2,8	-3,1
Siirrot erien välillä	1,8	0,9
Hankintameno 31.12.	34,6	32,2
Kertyneet poistot 1.1.	-24,2	-25,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	2,8	3,0
Tilikauden poisto	-2,6	-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-24,0	-24,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,6	8,0
Tuotannollisten koneiden ja laitteiden tasearvo 31.12.	3,8	1,9
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,9	0,9
Lisäykset	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	0,9	0,9
Kertyneet poistot 1.1.	-0,1	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,1	-0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,8	0,8

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	1,7	0,1
Lisäykset	2,0	2,6
Vähennykset	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-2,5	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	1,7
Arvonkorotukset		
Edellä mainittuihin kirjanpitoarvoihin sisältyy arvonkorotuksia seuraavasti:		
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	1,1	1,1
Arvo 31.12.	1,1	1,1
8. Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	168,6	7,6
Lisäykset	0,0	101,2
Siirrot erien välillä	0,0	59,8
Hankintameno 31.12.	168,6	168,6
Kertyneet pääomaoikaisut 1.1.	-2,2	-2,1
Osuudet osakkuusyhtiöiden tuloksesta	1,8	0,5
Saadut osingot	-9,6	-0,6
Kertyneet pääomaoikaisut 31.12.	-10,0	-2,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	158,6	166,4
Kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa	120,8	129,3
Pörssiosakkeiden markkina-arvo 31.12.	190,4	132,5
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	4,5	48,0
Lisäykset	0,0	16,7
Vähennykset	0,0	-0,4
Siirrot erien välillä	0,0	-59,8
Hankintameno 31.12.	4,5	4,5
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	-0,3	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,3	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,2	4,5
Pörssiosakkeiden markkina-arvo 31.12.	0,1	0,0
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.	4,1	2,9
Lisäykset	0,8	1,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,9	4,1

KONSERNIYRITYKSET	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus, %
Jamera Oy	Jyväskylä	100,0 %
Kirjatalo Oy	Helsinki	100,0 %
Kustannusosakeyhtiö Otava	Helsinki	100,0 %
NettiX Oy	Helsinki	100,0 %
Otavamedia Oy	Helsinki	100,0 %
Otava Markkinapaikat Oy	Helsinki	100,0 %
Otavan Kirjapaino Oy	Helsinki	100,0 %
Otavanmäki Oy	Helsinki	100,0 %
Suomalainen Kirjakauppa Oy	Helsinki	100,0 %

Osakkuusyrietykset

Alma Media Oyj	Helsinki	29,0 %
Cloubi Oy	Helsinki	24,8 %
Kirjavälitys Oy	Hyvinkää	47,0 %
Osuuskunta Suomen Lehtimiehet	Helsinki	50,0 %

M€

KONSERNI
2019KONSERNI
2018

9. SAAMISET

Lyhytaikaiset saamiset**Omistusyhteisyrietyksiltä**

Myyntisaamiset	4,7	4,6
Muut saamiset	0,0	0,4
Yhteensä	4,7	5,0

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Tuloverosaamiset	1,1	1,3
Jaksotetut kulut	0,1	2,4
Korkosaamiset	0,0	0,0
Muut	4,5	1,3
Yhteensä	5,6	5,0

10. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma 1.1.	8,9	8,9
Osakepääoma 31.12.	8,9	8,9
Ylikurssirahasto 1.1.	25,0	25,0
Ylikurssirahasto 31.12.	25,0	25,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	3,6	3,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	3,6	3,6
Kertyneet voittovarot 1.1.	170,8	160,7
Osingonjako	-10,3	-9,9
Muut muutokset	0,0	-0,7
Kertyneet voittovarot 31.12.	160,6	150,2
Tilikauden tulos	17,3	20,7
Oma pääoma yhteensä	215,3	208,3
11. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET		
Laskennalliset verosaamiset		
Yhdistelytoimenpiteistä	0,7	0,7
Yhteensä	0,7	0,7
Laskennalliset verovelat		
Poistoerosta	0,4	0,4
Arvonkorotuksista	0,2	0,2
Yhteensä	0,7	0,6
Hyllypoistoihin liittyvät laskennalliset verosaamiset	0,4	0,4
12. VIERAS PÄÄOMA		
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Konsernilla ei ole lainoja, jotka erääntyvät yli viiden vuoden kuluttua.		
Lyhytaikaiset velat		
Omistusyhteisyrityksille		
Ostovelat	3,1	3,2
Yhteensä	3,1	3,2
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Tuloverovelat	0,1	5,6
Jaksotetut henkilöstökulut	15,3	15,7
Korkovelat	0,1	0,1
Muut	11,5	16,4
Yhteensä	27,0	37,8

M€	KONSERNI 2019	KONSERNI 2018
13. ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT		
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Vuokravakuudet	0,0	0,2
Yhteensä	0,0	0,2
Muut omasta puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	1,1	0,9
Vuokratkaukset	0,1	0,0
Yhteensä	1,1	0,9
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1,1	1,1
Myöhemmin maksettavat	1,1	1,0
Yhteensä	2,3	2,0
Muut vastuut		
Samaan konserniin kuuluvien puolesta annetut	0,5	
Vuokravastuut	65,6	44,9
Muut vastuut omasta puolesta	2,6	28,1
Yhteensä	68,7	73,0
14. RAHOITUSLASKELMA		
Seuraavilla kirjauksilla muutetaan tuloslaskelman suoriteperusteiset erät kassaperusteisiksi sekä perutaan erät, jotka esitetään muualla rahoituslaskelmassa:		
Poistot	16,9	30,0
Verojen oikaisu	5,7	11,3
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,8	-0,5
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot luovutusvoitot (-)/-tappiot(+)	0,0	-20,6
Sijoitusten luovutustulot	0,0	-0,5
Osinkotuotot	0,0	-2,5
Korkotuotot	0,0	0,0
Korkokulut	1,2	0,3
Muut tuotot ja kulut	0,3	0,0
Oikaisut yhteensä	22,3	17,6
Käyttöpääoman muutos		
Liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	+4,0	+0,1
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	+2,5	+1,1
Korottomat velat, lisäys (+), vähennys (-)	-8,1	+1,3
Käyttöpääoman muutos	-1,6	2,4

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen päiväys ja allekirjoitukset

Helsingissä, 3. maaliskuuta 2020

Henrik Ehrnrooth
Hallituksen puheenjohtaja

Eero Broman
Hallituksen varapuheenjohtaja

Heikki Lehtonen
Hallituksen jäsen

Eva Reenpää
Hallituksen jäsen

Alexander Lindholm
Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 3. maaliskuuta 2020

Kari Miettinen, KHT

Konsernin organisaatio

KIRJAT Pasi Vainio*	KAUPPA Minna Kokka*	MEDIA Timo Kopra*	MARKKINAPAIKAT Jaakko Haapakangas
Kustannusosakeyhtiö Otava / Like Kustannus / Moreeni / Nemo / F-Kustannus / Finn Lectura / Karisto tj. Pasi Vainio	Suomalainen Kirjakauppa Oy tj. Minna Kokka	Otavamedia Oy tj. Timo Kopra	Otava Markkinapaikat Oy
Yleinen kirjallisuus	Taloushallinto Timo Kauppila	Julkaisuuyksikkö Aikakausmedia Katriina Kaarre	Antti Karlqvist* M & A
Kaunokirjallisuus Antti Kasper	Henkilöstö Kristian Tötterman	Kuluttaja-asiakkuudet Tuomas Hämäläinen	NettiX Oy Jaakko Haapakangas
Lasten- ja nuorten kirjallisuus Kaisu-Maria Toiskallio	Valikoimahallinta Reetta-Liisa Pikkola	Yritysassiakkuudet	Uutispalvelut Kirsikka Isohanni
Tietokirjallisuus Eva Reenpää	Myymälätoiminnot Minna Kokka	Mediamyynti Tomi Takanen	Ammattimedit Jussi Lehtonen
Like, Karisto, Nemo Päivi Paappanen	Verkkomyynti Mika Tuomainen	Otavamedia OMA B2B-asiakkaiden omat mediat Jukka Mildh (1.3.2020 alkaen)	Kauppapaikat Erno Kalalahti
Kirjallinen johtaja Minna Castrén	Järjestelmät Ville Ahola	Henkilöstö ja talous Anne Mantila	
Markkinointi ja viestintä Kirsi Tähjänjoki	Liikepaikat Ari Hokkanen		
Myynti Nona Ratia	Markkinointi Kirsi Tähjänjoki		
Oppimisen palvelut	Jamera Oy Hanna Haukkapää		
Sisältöliiketoiminta Teuvo Sankila			
Palveluliiketoiminta Markku Pelkonen			
Digituotanto ja ohjelmistokehitys Henna Miettinen			
Myynti ja markkinointi Minna Sarestie			
Taloushallinto Arto Tuokko			
Otavan Kirjapaino Oy Marko Silventoinen			

* konsernin johtoryhmän jäsen

Avarramme maailmoja

Otava Oy

Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
www.otavakonserni.fi